

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research) เพื่อศึกษาการสอนการพยาบาลด้านจิตวิญญาณ ของอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ภาควิชา สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ลักษณะประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นอาจารย์พยาบาล ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ภาควิชา ที่ปฏิบัติการสอนนักศึกษาเป็นเวลาอย่างน้อย 1 ปี เต็ม จำนวน 6 แห่ง คือวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี จำนวน 44 ราย วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครศรีธรรมราช จำนวน 26 ราย วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง จำนวน 25 ราย วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา จำนวน 34 ราย วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา จำนวน 23 ราย และวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นราธิวาส จำนวน 25 ราย รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 177 ราย

กลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือกลุ่มประชากร จำนวน 177 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

แบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ส่วนดังนี้

1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน แหล่งที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับการพยาบาลด้านจิตวิญญาณ ความเพียงพอของความรู้เกี่ยวกับการพยาบาลด้านจิตวิญญาณต่อการสอน การสอนการพยาบาลด้านจิตวิญญาณในปัจจุบัน รายวิชาที่สอนและลักษณะการสอน

2. เป็นแบบสอบถามการสอนการพยาบาลด้านจิตวิญญาณ ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการศึกษาค้นคว้า ตำรา เอกสาร และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

2.1 แบบสอบถามวิธีการสอนทางการพยาบาล มี 10 วิธี คือ การบรรยาย อภิปราย ใช้ปัญหาเป็นหลัก กรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง บทบาทสมมติ สาธิต-สาธิตย้อนกลับ สัมมนา ศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง สอนในคลินิก

2.2 แบบสอบถามวิธีการประเมินผล มี 7 วิธี คือ การซักถาม การทดสอบ การสังเกต การตรวจผลงาน การตรวจสอบ การสัมภาษณ์ และการบันทึกประจำวันของอาจารย์พยาบาล

2.3 แบบสอบถามเนื้อหาสาระการพยาบาลด้านจิตวิญญาณในประเด็นเกี่ยวกับแนวคิดด้านจิตวิญญาณ 7 ข้อ การประเมินทางด้านจิตวิญญาณ 12 ข้อ และหลักการพยาบาลทางด้านจิตวิญญาณ 11 ข้อ รวม 30 ข้อ

3. คำถามปลายเปิด เป็นแบบสอบถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูล ได้เสนอความคิดเห็นสะท้อนการสอนการพยาบาลด้านจิตวิญญาณที่ไม่ครอบคลุมในแบบสอบถามปลายปิด ที่มีลักษณะเป็นคำถามเชิงโครงสร้าง มีเป้าหมายชัดเจน แต่กลุ่มตัวอย่างไม่สามารถตอบได้อย่างอิสระ อาจทำให้ขาดรายละเอียดที่ลึกซึ้ง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การหาความตรงตามเนื้อหา (content validity) ของเครื่องมือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้นำไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ได้แก่อาจารย์พยาบาลที่เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพยาบาลด้านจิตวิญญาณ จำนวน 1 ท่าน อาจารย์พยาบาลที่เชี่ยวชาญเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน จำนวน 1 ท่าน พยาบาลผู้ชำนาญการการพยาบาลด้านจิตวิญญาณจำนวน 1 ท่าน ตรวจสอบเนื้อหา หลังจากผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้วผู้วิจัยนำแบบสอบถาม มาแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมตามข้อคิดเห็นและเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา ก่อนที่จะนำแบบสอบถามไปหาความเชื่อมั่น

2. การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ไปทดสอบ แบบทดสอบซ้ำ (test-retest) กับอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกจำนวน 30 ราย คือ อาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี จำนวน 10 ราย อาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จันทบุรี จำนวน 10 ราย อาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนราธิวาส จำนวน 10 ราย โดยเก็บข้อมูล 2 ครั้ง ห่างกัน เป็นเวลา 2 สัปดาห์ แล้วนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างโดยตัวผู้วิจัยเอง หรือให้ผู้ช่วยวิจัยที่ได้ผ่านการฝึกเก็บข้อมูลจากผู้วิจัยมาแล้ว พบกลุ่มตัวอย่างอธิบายวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม การสอนการพยาบาลด้านจิตวิญญาณ เกี่ยวกับวิธีการสอนการพยาบาลด้านจิตวิญญาณ การประเมินผลหลังการสอนการพยาบาลด้านจิตวิญญาณ ในรายวิชาทฤษฎีและรายวิชาปฏิบัติ และการสอนเนื้อหาสาระการพยาบาลด้านจิตวิญญาณ

ในประเด็น แนวคิดด้านจิตวิญญาณ การประเมินทางด้านจิตวิญญาณ และหลักการพยาบาลด้านจิตวิญญาณ หรือการสอนการพยาบาลด้านจิตวิญญาณในประเด็นอื่น ๆ ซึ่งแจ้งกลุ่มตัวอย่างถึงคำตอบ ไม่มีการถูกหรือผิด ข้อมูลที่ได้จะเก็บเป็นความลับ จะใช้ประโยชน์เพื่อการวิจัย เท่านั้น ข้อมูลที่ได้ไม่เปิดเผยชื่อผู้ให้ข้อมูล แต่จะวิเคราะห์และนำเสนอในภาพรวม หากกลุ่มตัวอย่างไม่ประสงค์ที่จะตอบแบบสอบถามก็สามารถปฏิเสธได้โดยไม่ผลเสียใดๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ให้ข้อมูล ยินดีในการเข้าร่วมวิจัย ผู้วิจัยหรือผู้ช่วยวิจัยบันทึกการตอบตกลง ในใบยินยอมการเข้าร่วมวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขั้นเตรียมการ

โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยจากคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ภาควิชาได้ ขอทราบจำนวน อาจารย์พยาบาลแต่ละวิทยาลัย และชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

1.2 ผู้วิจัยเตรียมผู้ช่วยวิจัย ในการเก็บข้อมูล โดยผู้ช่วยวิจัยเป็นอาจารย์พยาบาลที่รับผิดชอบงานวิจัยและผลงานทางวิชาการ ของวิทยาลัยพยาบาลเครือข่ายภาคใต้ จำนวน 5 คน ผู้วิจัยอธิบายวิธีการเก็บข้อมูลแก่ผู้ช่วยวิจัย เปิดโอกาสให้ผู้ช่วยวิจัยซักถามข้อสงสัย เพื่อป้องกันความผิดพลาดในการเก็บข้อมูล ก่อนให้ผู้ช่วยวิจัย เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. ขั้นดำเนินการ

เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม พร้อมจดหมายปะหน้าชี้แจงวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ไปยังผู้ช่วยวิจัย วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ภาควิชา ยกเว้น วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครศรีธรรมราช ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง

2.2 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม และขอความร่วมมือจากผู้ช่วยวิจัย ให้รวบรวมแบบสอบถามที่กลุ่มตัวอย่างตอบ ส่งคืนให้ผู้วิจัยทางไปรษณีย์

2.3 เมื่อครบเวลา 4 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามไม่ครบ ผู้วิจัยจึงติดต่อกลับไปยังผู้ช่วยวิจัย เพื่อสอบถามและขอความร่วมมือในการติดตามข้อมูลอีกครั้ง ผู้วิจัยติดตามข้อมูลไปยังผู้ช่วยวิจัย เป็นจำนวน 3 ครั้ง รวมเวลาในการรวบรวมข้อมูลประมาณ 16 สัปดาห์ ได้รับแบบสอบถามคืนทั้งสิ้น 135 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 76.27 ของแบบสอบถามที่ส่งไป

2.4 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม นำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ใช้สถิติบรรยาย ด้วยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
เป็นรายชื่อ